

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Még a nyáron

kinyílik a Várkert rácsos kapuja

Magyar Nemzet 1960. ápr. 14

Osztályozás

Tárgy

4/2.2

Várkert

100

1960

Helyszám

A fővárosi tanács városrendezési és építési osztálya a KÖZTI tervei szerint építteti újjá Ybl Miklós egyik neves alkotását, a Várkert-bazárt. Műemléképületeink népes sorában szinte még ifjú ez a neoreneszánsz stílusú épülethozzjáró, mely a Várkert aljában, a budai sétány háta mögött 310 méter hosszúságban húzódik. 1875 és 1882 között épült, tehát kerekén hét évig. A nagy mester a legújabbkori várapalota architektonikus lezárását oldotta meg a Várkert-bazár tervezésével. Az volt az építészeti cél, hogy a Várkert valamiféle stílusos »kerítést« kapjon. A belső ok azonban a palota kertjének a nyilvánosság-tól való teljes elzárása volt, hogy a nép fiai ne sétálgathassanak a gyönyörű panorámát kínáló palotakertben.

Külső csodálója annál több akadt a Várkert-bazárnak. A szomszédos Várkert-kioszk közönsége szívesen sétálgatott el a bazár előtt és tért be vásárolni a hatalmas üvegportálú boltokba. Kezdetben ugyanis valóban bazár volt, egy-egy csinos ajándékbolt, a későbbi huszonhárom szobrászműterem.

Kerítésen innen és túl

Az első világháború éveiben szűntek meg a boltok és költöztek be a pazar fényhatású, óriásablakos keleti fekvésű termekbe neves képzőművészek, szinte kivétel nélkül szobrászok. A Várkert természetadta szépségeit, a bazár mögötti díszes belső világot persze a művészek sem élvezhették. Az épületsor szépségével, a gloriétta művészi freskói és sgrafittói zárva maradtak a nyilvánosság előtt. A díszes kölépcsők mögötti világot szó szerint elzárta a kovácsolt vasrács kapu. A járókelők csak messziről gyönyörködhetek a külső díszítést szolgáló szobrokban, a négy évszak kőalakjaiban és a pilonokon jobbra, balra díszelő színes égetésű címerekben, az oroszlán-szobrokban és oszlopfejekben.

A Várkert-bazár és fölötte a művészi díszítésű Várkert tulajdonképpen már a felszabadulás előtti években a lassú enyészete lett. A Horthy-korszakban senki sem gondolt rá, hogy állagát megóvja, a töredező díszes gránitlépcsőket javítsa, a szerpentint ápolja, a puha mészkőből faragott szobrok

egy-egy letört kezét, darabját művészekkel restauráltassák. Nem foghatjuk rá tehát egyedül a háborúra a Várkert-bazár és a kert pusztulását. 1945 ostrománál legtöbb kárt a műtermek szenvedték. Viszont ezeket aránylag hamar lakható állapotba hozták. Persze, csak ideiglenesen. Évekig elszomorító látványt nyújtott a hatalmas üvegajtók, ablakok helyén a sok deszkatábla.

Művészi újjáépítés

A Várkert-bazár teljes restaurálása a műemlékvédelem jegyében történik és 1958 nyára óta folyik. Ybl Miklós alkotása hajszára *ugyanolyan lesz*, mint ahogyan a mester a Várkert-bazárt megtervezte. A Fővárosi Tanács 1. számú Építőipari Vállalata és a Kőfaragó és Szobrászipari Vállalat kivitelezzi a restauráló építésszek terveit.

Leghamarabb a Várkert kapta vissza eredeti szépségét. A látogatót nem zavarja a kőcsiszolók lármás munkája, hiszen minden vésőnyom vagy polírozás egy-egy lépés a helyreállítás, a megújulás szép útján. Az építőmunka tulajdonképpen már befejezés előtt is áll, egyelőre meg kell várni az újjáépített falak és falrészek száradását, hogy a freskók és sgrafittók a nagy létszámú festőművész brigád munkája nyomán újra díszíthessék a gloriétta belsejét. A négy évszak szobrai közül a Tél puszta el teljesen. Ezt most Pándi Kiss János szobrászművész alkotta újra, aki részt vesz a Tavasz, Nyár, Ősz rekonstrukciójában is, Fekete Géza szobrászművésszel együtt. A feljárat épületét jobbról, balról díszítő oroszlánok egy-egy kőszobrát Grandtner Jenő és Palotai Gyula, a pilon fölötti négy hatalmas trófeát Görömbei Imre szobrászművész alkotta meg, s ugyanő végzi a megrongált oszlopfejek kiegészítését is. A színes címereket pyrogránittal égetik.

A várfaltól a Buzogány-toronyig

Az újjáépítés munkája közben természetesen arra is gon-

doltak, hogy a műemlék a jövőben ne csak kívülről gyönyörködtesse, hanem valóban a közösségé legyen. A bazár fölötti kert szerpentin útjainak végén észak felől a várfal egy része a határ, dél felől a már helyreállított Buzogány-torony, a Mátyás építtette várrészlet. A Vár — mint arról már annyiszor szó volt —, a palotával és helyreállított épülettársaival együtt a kultúra vára lesz. Itt, a déli oldalon a bazár műtermét művészek kapták meg. Részint a már itt élő és dolgozó régiek, másrészt fiatalok. A műemlék épület fölötti kert parkját a BUVÁTI zöldterületi csoportja tervezi.

A budai sétalók és kirándulók a tervek szerint már ezen a nyáron nemcsak kívülről nézik a Várkert-bazár épületét. A rácsos kapu a műemlék épület átadása után mindannyiunk számára megnyílik.